

הפניות עבור גיליון פעילות לאסיפת אורח חיינו ושירותנו

3-9 באוגוסט

אוצרות מדבר־אלוהים | שמות י"ג

עד י"ד

"נעמדו איתן וראו את ישועת יהוה"

חיפוש פנינים רוחניות

בב-1 א-1117

דרך ראשית, דרך

סואץ, שינו בני ישראל את כיוון מסלולם ופנו אל הצד המזרחי של ג'בל עתאקה, רכס הרים הגובל בצד המערבי של המפרץ. קהל רב כמו בני ישראל לא היה מצליח להיחלץ במהירות ממקום זה אם היה נרדף מכיוון צפון, ולכן היה לכוד, כשהים חוסם את דרכו.

התמונה המצטיירת עולה בקנה אחד עם מסורת יהודית מהמאה הראשונה לספירה. (ראה פי החירות.) וחשוב מכך, מצב זה תואם את התמונה הכללית שמתאר המקרא עצמו, ואינו תואם להשקפותיהם המקובלות של חוקרים רבים (שמ י"ד:9-16). ניכר שהחצייה הייתה צריכה להיעשות בנקודה מספיק מרוחקת מקצה המפרץ (הזרוע המערבית של ים סוף) כך שצבאות פרעה לא יוכלו פשוט להקיף את ראש המפרץ ולהגיע בקלות לצד השני כדי לתקוף את בני ישראל (שמ י"ד:22, 23).

10-16 באוגוסט

אוצרות מדבר־אלוהים | שמות ט"ו

עד ט"ז

"הלל את יהוה בשירה"

בב-2 א-454 §1

מוזיקה

נראה שחלק ניכר מהשירה הקבוצתית בישראל הייתה בעלת מבנה אנטיפונאלי — שתי מקהלות או סולן ומקהלה השרים בתים מקבילים לסירוגין. שירה זו מוזכרת ככל הנראה בכתבי־הקודש כ'מענה' (שמ ט"ו:21; שמא י"ח:6, 7). המבנה שבו נכתבו כמה ממזמורי התהלים, כגון מזמור קל"ו, מצביע על סוג שירה זה. כמו כן, תיאור שתי מקהלות ההודיה הגדולות מימי נחמיה והתפקיד שמילאו בחנוכת חומות ירושלים מרמז שהן שרו בסגנון זה (נחמ י"ב:31, 38, 40-42; ראה שיר).

עוד מימי קדם דרכים ראשיות ודרכים אחרות, לרבות נתיבי סחר חשובים רבים, קישרו בין ערים וממלכות באזור ארץ ישראל. (במד כ"ז:17-19; כ"א:21, 22; כ"ב:5, 21-23; יהו ב'22; שופ כ"א:19; שמא ו'9, 12; י"ג:17, 18; ראה דרך המלך.) הדרך שלדעת רבים הייתה הדרך העיקרית נמתחה ממצרים לערים הפלשתיות עזה ואשקלון, והתעקלה בהדרגה לכיוון צפון־מזרח, לעבר מגידו. היא המשיכה לחצור, צפונית לכינרת, ולאחר מכן לדמשק. נתיב זה שעבר דרך פלשת היה הנתיב קצר ביותר ממצרים לארץ המובטחת. אולם ברוב אהבתו העביר יהוה את בני ישראל בדרך אחרת על מנת שלא ירפו ידיהם בעקבות התקפה מצד הפלשתים (שמ י"ג:17).

בב-1 א-782 §2, 3

יציאת מצרים

היכן נבקע ים סוף על מנת לאפשר לבני ישראל לחצות אותו?

ראוי לציין שלאחר שהגיעו לשלב השני במסעם, אָתָם שב"בקצה המדבר", הורה אלוהים למשה "לשוב לאחור ולחנות לפני פי החירות... ליד הים". תמרון זה יגרם לפרעה להאמין שבני ישראל "תועים... במבוכה" (שמ י"ג:20; י"ד:1-3). חוקרים הסבורים שבני ישראל עברו בדרך החוגגים (דֶּרֶךְ אֶל־מִצְרַיִם) מציינים שהפועל העברי "לשוב לאחור" הוא פועל הדגשה וכוונתו היא לחזור או לפחות לסטות משמעותית, ולא רק "לסטות" או "לפנות הצידה". לדעתם, בהגיעם לנקודה צפונית בקצה מפרץ

24-30 באוגוסט

אוצרות מדבר-אלוהים | שמות י"ז

עד כ'

"עשרת הדיברות ואתה"

חפ-א 15/11 6 §1

איזו משמעות יש לעשרת הדיברות עבורך?

ארבעת הדיברות הראשונים מבליטים את אחריותנו כלפי יהוה. (הדיבר הראשון) יהוה הוא אל הדורש מסירות בלעדית גם כיום (מתי ד':10). (הדיבר השני) אל לעובדיו להשתמש בפסלים (יוחנן א'. ה':21). (הדיבר השלישי) עלינו להשתמש בשם אלוהים בצורה ראויה ומכובדת, ולעולם לא בחוסר כבוד (יוחנן י"ז:26; רומים י':13). (הדיבר הרביעי) כל חיינו צריכים לסוב סביב עניינים קדושים. הדבר מאפשר לנו לנוח, או 'לשבות', מדרך חיים שבה אנו מקימים צדקה משלנו (עברים ד':9, 10).

חפ-א 15/11 6 §2, 3

איזו משמעות יש לעשרת הדיברות עבורך?

(הדיבר החמישי) ציות הילדים להוריהם ממשיך לשמש אבן יסוד לאחדות במשפחה ומביא לברכת יהוה. ואיזו תקווה נפלאה מעניקה 'מצווה ראשונה זו אשר הבטחה בצידה! לא רק ש"ייטב לך", אלא גם "תאריך ימים על האדמה" (אפסים ו':1-3). כיום, כשאנו חיים ב"אחרית הימים" של סדר עולמי מרושע זה, ציות כרצון אלוהים מעניק לצעירים את התוחלת לא למות לעולם (טימותיאוס ב'. ג':1; יוחנן י"א:26).

אהבה לרענו תמנע מאיתנו לפגוע בו במעשים מרושעים כגון (הדיבר השישי) רצח, (הדיבר השביעי) ניאוף, (הדיבר השמיני) גניבה ו-(הדיבר התשיעי) מסירת אמירות כוזבות (יוחנן א'. ג':10-12; עברים י"ג:4; אפסים ד':28; מתי ה':37; משלי ו':16-19). אך מה באשר למניעינו? הדיבר אשר מגנה חמדנות (הדיבר העשירי) מזכיר לנו שיהוה דורש שכוונותינו יהיו תמיד רצויות בעיניו (משלי כ"א:2).

מרים היא האישה הראשונה המוזכרת במקרא כנביאה. נראה שאלוהים העביר מסר או כמה מסרים באמצעותה, אולי על-ידי שירה שהושרה בהשראת רוחו (שמ ט"ו:20, 21). לפיכך, היא ואהרון מוזכרים כמי שאמרו למשה: "האם לא גם דרכנו דיבר [יהוה]?" (במד י"ב:2) באמצעות הנביא מיכה אמר יהוה עצמו שכאשר הוציא את בני ישראל ממצרים, שלח לפניו את "משה, אהרון ומרים" (מיכ ו':4). למרים הייתה אומנם הזכות להיות כלי שדרו העביר אלוהים מסרים, אך בהיבט זה יחסיה עם אלוהים היו נחותים בהשוואה למשה אחיה. כאשר חרגה מתפקידה, העניש אותה אלוהים בחומרה (במד י"ב:1-15).

17-23 באוגוסט

אוצרות מדבר-אלוהים | שמות י"ז

עד י"ח

גברים צנועים מכשירים ומאצילים סמכויות"

חיפוש פנינים רוחניות

בב-1-א 406

קבן

לאור הראיות הפנימיות המצויות בכתבים אלה שכתב משה, אין כל ספק שמקורם באלוהים, שהם נכתבו בהשראתו, שהם קבועים ושהם משמשים קו מנחה מהימן לעבודת אלוהים הטהורה. משה לא הפך למנהיגם של בני ישראל מיוזמתו; בתחילה נרתע מההצעה (שמ ג':10, 11; ד':10-14). אלוהים הוא שהקים את משה והעניק לו כוחות פלאיים עד כי אפילו חרטומי פרעה נאלצו להודות שמשה פעל מטעם אלוהים (שמ ד':1-9; ח':16-19). לפיכך, לא הייתה זו שאיפתו האישית להיות דובר וכותב. מתוך ציות למצוותו של אלוהים ובתמיכתו באמצעות רוח הקדוש, הוא דיבר ואחרי כן העלה על הכתב חלק מהקבן המקראי (שמ י"ז:14).

31 באוגוסט עד 6 בספטמבר

אוצרות מדבר-אלוהים | שמות כ"א
עד כ"ב

"נהג בהתאם להשקפתו של יהוה על החיים"

בב-1 א 271
הכאה

בעם ישראל, בעליו של עבד היה רשאי להכות במקל את עבדו ואת שפחתו אם הללו המרו את פיו או מרדו בו. אולם אם העבד היה מת במהלך ההכאה, בעליו היה נענש. אך אם העבד המשיך לחיות למשך יום או יומיים, הדבר שימש כעדות לכך שלבעלים לא היו כוונות רצח. הייתה לו הזכות להטיל עליו עונש משמעותי, שהרי עבדו "נקנה בכספו". אין זה סביר שאדם ירצה להשמיד לגמרי את רכשו היקר, ובזאת להביא על עצמו אובדן. כמו כן, אם העבד מת בחלוף יום או יותר, לא ניתן היה לקבוע בוודאות אם המוות נגרם כתוצאה מההכאה או מסיבה אחרת. לכן אם העבד המשיך לחיות יום או יומיים, אדונו לא היה נענש (שם כ"א:20, 21).

חיפוש פנינים רוחניות

בב-1 א 1143

קין

ייתכן שכוונת הכתוב בשמות כ"א:14 היא שאפילו כוהן יכול היה לקבל עונש מוות אילו ביצע מעשה רצח, או ייתכן כי הכוונה היא שאף רוצח בזדון לא יזכה להגנה, גם אם יחזיק בקרנות המזבח (השווה מלא ב'28-34).

הכהונה המשיחית. יהוה הבטיח לעם ישראל שאם ימשיכו לקיים את בריתו, הם יהיו לו "לממלכת כוהנים ואומה קדושה" (שם י"ט:6). אולם כהונת שושלת אהרן נועדה להמשיך להתקיים רק עד ביאתה של הכהונה הגדולה יותר אשר אותה סימלה (עב ח':4, 5). היא תמשיך להתקיים עד קיצה של ברית התורה וחניכתה של הברית החדשה (עב ז':11-14; ח':6, 7, 13). ההזדמנות להיות כוהנים ליהוה במלכות שהבטיח ניתנה תחילה אך ורק לעם ישראל; בהמשך הוענקה ההזדמנות גם לנוכרים (מהש י':34, 35; ט"ו:14; רומ י':21).

רק שארית מקרב היהודים קיבלה את המשיח, ולכן העם נכשל במילוי מכסת חברי ממלכת הכוהנים האמיתית ובסיפוק האומה הקדושה (רומ י"א:7, 20). בשל חוסר נאמנותו של עם ישראל הזהיר אותו אלוהים מכך באמצעות הנביא הושע מאות שנים מראש באמרו: "מכיוון שמאסת בידע, גם אני אמאס בך מלהיות לי לכוהן; ומכיוון ששכחת את תורת אלוהיך, אשכח גם אני את בניך" (הוש ד':6). בהתאם לכך אמר ישוע למנהיגי הדת היהודים: "מלכות אלוהים תילקח מכם ותינתן לעם המניב את פרייה" (מתי כ"א:43). עם זאת, ישוע המשיח, אשר היה כפוף לתורה כשהיה עלי אדמות, הכיר בתוקפה של כהונת שושלת אהרן והורה למצורעים שריפא ללכת אל הכוהן ולהקריב את הקורבן הדרוש (מתי ח':4; מר א':44; לוק י"ז:14).